

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/1928/2016.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 61.Pf.633.212/2016/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] A Dr. Galambos Károly Ügyvédi Iroda (1054 Budapest, Alkotmány utca 4. I/105., ügyintéző ügyvéd: dr. Galambos Károly) által képviselt indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 1. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § a) pontjára alapozott alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint az Indítványozó 2014. november 3-án 15 óra 55 perc és 15 óra 58 perc közötti időben az általa üzemben tartott személygépjárművel a Budapest XIII. kerület Katona József utcában, fizető várakozási övezetben érvényes parkolójegy nélkül parkolt. A Budapest Főváros XIII. kerületi Önkormányzattal (a továbbiakban: Közszolgáltató) kötött közszolgáltatási szerződés alapján jogviszonyban álló XIII. Kerületi Közszolgáltató Zártkörűen működő részvénytársaság (a továbbiakban: Zrt.) 2014. december 19-én felszólította az Indítványozót a várakozási díj és a pótdíj megfizetésére, majd ennek eredménytelenségére tekintettel a Közszolgáltató 2015. szeptember 13-án fizetési meghagyás kibocsátását kérte az Indítványozóval szemben.
- [3] A perré alakult eljárásban a Pesti Központi Kerületi Bíróság 12.P.93.323/2015/5. sorszámú ítéletében az alperest a keresetnek megfelelően marasztalta a várakozási és a pótdíj megfizetésében. Bizonyítottanak ítélte a díjfizetés nélküli parkolás tényét, valamint a vonatkozó jogszabályok alapján jogszerűnek a Közszolgáltató igényérvényesítése során követett eljárását: a Zrt. közszolgálati szerződésen alapuló eljárásának jogszerűségét, a felszólítás szabályosságát, az igényérvényesítésre nyitva álló határidők megtartását, az elévülés jogi tényének kizártságát.
- [4] Az Indítványozó fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: Törvényszék) 2016. július 6-án kelt 61.Pf.633.212/2016/4. számú jogerős ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Indokolása értelmében az elsőfokú bíróság a tényállást a rendelkezésre álló bizonyítékok helyes mérlegelésével állapította meg és

helyálló volt az arra alapított érdemi döntése is. A Törvényszék kitért a bizonyítási teher kérdésére, amely körben értékelte és nem látta elfogadhatónak az Indítványozó által felvetetteket. Utalt arra is, hogy a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 16/A. §-a nem képezte akadályát annak, hogy a Zrt. a Közzolgáltatóval kötött szerződéses viszonyra tekintettel a közterület parkolással történt hasznosítása kapcsán keletkező szolgáltatói igényt érvényesítse. Ezért figyelemmel arra a körülményre, hogy a Közzolgáltató igényének ténybeli és jogi alapját megfelelően bizonyította, ugyanakkor tekintettel arra is, hogy az Indítványozó a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 392. § (1)–(2) bekezdései szerinti lényeges és az ügy érdemére kiható jogszabálysértést megalapozottan nem állított, az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

- [5] Az Indítványozó ezt követően fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Törvényszék fent megjelölt ítéletét az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedő hatállyal kérte megsemmisíteni. Álláspontja értelmében az ítéletek az Alaptörvény I. cikk (1) és (3) bekezdéseibe, a II. cikkbe, a VI. cikk (2) bekezdésébe, a X. cikkébe, a XIII. cikk (1) bekezdésébe, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütközően alaptörvény-sértőek. Ezen túlmenően az ítéletek nem egyeztethetőek össze az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásában, a B) cikk (1) bekezdésében, az R) cikkében, a 28. cikkében, valamint a 39. cikk (2) bekezdésében foglaltakkal sem.
- [6] Az alkotmányjogi panaszból kiolvasható indokolás szerint az Alaptörvény II. cikke magában foglalja a tisztességes jogalkalmazáshoz való jogot, ezen belül „[...] a tényállás felderítését, a jogszabályok tartalmának megállapítását, a döntést arról, hogy a perben érvényesített (állított) jog az igény érvényesítőjét megilleti-e”. Ebben az eljárási jogszabályok betartása mellett az anyagi jogi szabályok érvényesítése is beletartozik. Az eljáró bíróságok pedig nem biztosították az Indítványozó alapjogainak érvényesülését, különösen, ami a független és pártatlan bíróság tisztességes eljárását illette, valamint jogszerűnek ítélték a Zrt. Indítványozó személyes adataira kiterjedő jogosulatlan adatkezelését. A bíróságok egyebekben figyelmen kívül hagyták az Indítványozó perbeli bizonyítási indítványait, különösen ami a Zrt. pert megelőző, az igényérvényesítéssel kapcsolatos érvénytelen cselekményeit (pl. fizetési felszólítás kézbesítése) illette. Ezzel a bíróságok negligálták az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésében előírt kötelezettségüket, de „lekezelték az Indítványozó személyiségét” is.
- [7] Az Indítványozó az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésének sérelmét állította arra hivatkozással, hogy az eljáró bíróságok a Mötv. 16/A. §-ában foglaltakkal ellentétesen bizonyítékként fogadták el a perben érvényesített igény megalapozottságára a Zrt. által az Indítványozó személygépjárművéről jogosulatlanul készített fotófelvételeket.
- [8] Az Indítványozó értelmezésében az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének megsértésére vezetett az, hogy a bíróságok ítéleteikben – megfelelő bizonyítékok

hiányában, tehát jogosulatlanul – kötelezték a kereset szerinti „brutális” tőke és pótdíj összegek, valamint az első és másodfokú bírósági eljárási költségek (perköltség és az államnak járó illetékek) megfizetésére. Mindez sérti az Indítványozó tulajdonhoz való Alaptörvényben elismert jogát.

- [9] Végül az Indítványozó három alponthban összefoglalt indokolása értelmében a bírói döntések sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését is. Az Indítványozó álláspontja értelmében a Zrt. pert megelőző eljárása (pl. felszólítás kézbesítése) jogszerűtlenség folytán joghatás kiváltására nem volt alkalmas, ezért a bíróságoknak meg kellett volna állapítaniuk a Közzszolgáltató igényének elévülését. A Bíróságok ezzel ellentétes megállapítása a Mötv. 16/A. §-ába ütközött. A tisztességes eljáráshoz való jogot sérti a bíróságok törvénysértő ítélezése. A hivatkozott alapjogba ütközőnek minősítette az Indítványozó a Zrt. által kézbesített felszólítás tartalmát is, mivel az a várakozás és pótdíjon felül tartalmazta a Zrt. egyéb anyagi jellegű igényeit is. Végül sérelmezte alapjogát a Törvényszék által érvényesített bizonyítási teher kapcsán is.
- [10] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételei fennálltát kellett vizsgálat alá vonnia. Amennyiben ugyanis az alkotmányjogi panasz nem tesz eleget az Abtv.-ben előírt formai és tartalmi feltételeknek, úgy azt az Alkotmánybíróság tanácsának vissza kell utasítani.
- [11] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtotta be panaszát (az Indítványozó részére a Törvényszék ítéletét 2016. augusztus 31-én kézbesítették, panaszát pedig 2016. november 2-án adta postára). Az Indítványozónak az Alkotmánybíróság előtti eljárás megindítására vonatkozó jogosultsága (érintettség) nem lehet kétséges, hiszen a támadott jogerős ítéleteket megelőző eljárásban alperesként vett részt. Utalni kell arra is, hogy az Indítványozó a rendelkezésére álló rendes jogorvoslati lehetőséget kimerítette azzal, hogy az elsőfokú ítélettel szemben a Törvényszékhez fordult fellebbezéssel. A felülvizsgálati eljárás, mint rendkívüli jogorvoslat kimerítése az Abtv. alapján nem törvényi feltétel, egyebekben pedig – figyelemmel a támadott jogerős ítéletben elbírált követelés (18 040 forint) mértékére – a vonatkozó Pp. szabályok értelmében nem volt biztosított.
- [12] Az Alkotmánybíróságnak a formai feltételek között vizsgálnia kellett azt is, hogy az alkotmányjogi panasz kimerítette-e az Abtv. 27. § a) pont követelményeit. Az indítvány ennek a feltételnek csak részben tett eleget. Mivel alkotmányjogi panasz benyújtását csupán az Alaptörvényben biztosított jog sérelme alapozhat meg, ezért az indítvány azon alkotmányos hivatkozásai, amelyek illet nem tartalmazznak, érdemi vizsgálatot nem eredményezhetnek. Ilyenként tekintett az Alkotmánybíróság a Nemzeti Hitvallás indítványban megjelölt szövegrészleteire, az R) cikk (2)

bekezdésére, valamint a 28. cikke. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése az Alkotmánybíróság jelenlegi gyakorlatában csupán a visszamenőleges hatály tilalma, avagy a jogszabályok hatályba lépésével kapcsolatos kellő felkészülési idő hiánya esetén szolgálhat alkotmányjogi panasz alkotmányos alapjául {legutóbb: 3276/2017.(X. 19.) AB határozat, Indokolás [13]}. Mivel a jelen esetben az indítvány ilyen irányú indokolást nem tartalmazott, ezért a B) cikk (1) bekezdésének sérelme sem volt a jelen alkotmánybírósági eljárásban érdemben vizsgálható.

- [13] A formai feltételek között emlékezik meg az Abtv. 52. §-a a határozott kérelem követelményéről, amely egyebek mellett magában foglalja a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezések közötti kapcsolat részletes kifejtését [52. § (1b) bekezdés, b) és e) pontjai]. A követett alkotmánybírósági gyakorlat az eddigiekben nem fogadta el az alaptörvény-ellenesség indokolás nélküli, pusztán állítását {legutóbb: 3276/2017.(X. 19.) AB határozat, Indokolás [14]}. Ennek fényében, érdemi indokolás nélkül a jelen esetben sem lehetett elbírálni a Törvényszék jogerős ítéletének az Alaptörvény X. cikkébe, valamint a 39. cikk (2) bekezdésébe ütköző tartalmát.
- [14] 2.2. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának tartalmi feltételét határozza meg, amikor úgy fogalmaz, hogy az indítványnak „a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet” avagy – alternatív jelleggel – „alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést” kell felvetnie. Az Abtv. 29. §-ában foglaltak fennállásának megítélése az Alkotmánybíróság mérlegelési körébe tartozik.
- [15] 2.2.1. Az alkotmányjogi panasz megsértett alapjogként hivatkozott az Alaptörvény II. cikkében elismert emberi méltósághoz való jogra. Az indítványi elemhez fűzött indokolás szerint az alapjog tartalmához hozzátartozik a peres fél – jelen esetben az alperes – (alap)jogainak érvényesítése, a „tisztesseges jogalkalmazáshoz való jog”, a perrel érintett anyagi jogi szabályok felkutatása és alkalmazása, az alperes „személyiségét lekezelő” elbánás mellőzése.
- [16] Szemben az indítványban foglaltakkal, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata az emberi méltóság elismeréséhez fűződő jog lényegét az emberi státusz abszolút védelmében ragadja meg {legutóbb: 3225/2017. (IX. 25.) AB határozat, Indokolás [17]}. A támadott ítéletek az Indítványozónak a nyugvó közlekedés szabályait sértő magatartását vizsgálták és állapították meg, és ebbeli döntéseikben nem volt tetten érhető az indítványozó emberi méltósághoz fűződő elidegeníthetetlen jogának megkérdőjelezése. Ugyanakkor az indítványból olyan érvelés sem volt kiolvasható, amely újszerűségével „alapvető jelentőségűvé” emelte volna az indítvány II. cikkhez kapcsolódó indokolását, ezzel az indítvány érdemi elbírálására készítve az Alkotmánybíróságot.

- [17] 2.2.2. Az Indítványozó sérelmezte az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése szerinti személyes adatok védelméhez és a XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát.
- [18] Előjáróban utalni kell arra, hogy a megjelölt alapjogokhoz fűzött indítványban fellelhető indokolás sokkal inkább a peres eljárásokban meghozott, az Indítványozó számára kedvezőtlen ítéletek jogszerűségi, semmint alkotmányossági felülvizsgálatát támasztották alá. Ezért jelen ügyben is hangsúlyozni kell azt az immár évek óta folytatott és az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető gyakorlatot, amely szerint az Alkotmánybíróság „az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve”. Ezért eljárása nem irányulhat arra, hogy felülvizsgálja a támadott bírói döntés jogszerűségét. Egyebek mellett azért sem, mivel azzal az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdése szerint a bíróságok számára megfogalmazott, a 25. cikk (2) bekezdésében konkretizált igazságszolgáltatási hatáskörben, következésképpen alaptörvény-ellenesen járna el maga is. Ezért „[ö]nmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [...]” {elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. A személyes adatok védelméhez és a tisztességes eljáráshoz fűződő, Alaptörvényben elismert alapjogok tehát saját, autentikus, az Alkotmánybíróság által meghatározott tartalmuk sérelme alapján hivatkozhatók akkor, amennyiben azok nem tükröződnek, nem ismerhetők fel a támadott bírói döntésekben, a bírói jogértelmezésben.
- [19] A jelen ügyben megállapítható volt, hogy a bírói döntések kifejezetten vizsgálták és konkrét jogszabályi rendelkezésekre, valamint a Közzolgáltató és a Zrt. között létrejött közzolgáltatási szerződés számszerűen megjelölt pontjára hivatkozva bírálták el az Indítványozó valamennyi, alkotmányjogi panaszában megjelölt felvetését.
- [20] Az Indítványozó személyes adatainak Zrt. általi kezelésével összefüggésben egyebekben megjegyzendő, hogy az a Közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 9/D. § (7) bekezdésének rendelkezésein, tehát közvetlenül törvényi szabályokon alapul, amelyet 2014. március 15-i hatályba lépéssel a 2013. CCLII. törvény 23. § (2) bekezdése iktatott a Kkt.-be.
- [21] A tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő alapjogra az Alkotmánybíróság az eddigiekben követett gyakorlatában a hatósági és a bírósági eljárásokkal szembeni elvárásként tekintett. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése nem kétségesen eljárási természetű alapjogot ismer el, amelyeknek elvi alapját az eljárás egészének minőségében lehet megragadni. Az Alkotmánybíróság által 7/2013. (III. 1.) AB határozatában (Indokolás [29]) alkalmazhatónak ítélt 6/1998. (III. 11.) AB határozata értelmében a tisztességes eljáráshoz való jog „olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása

dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes" (ABH 1998, 91, 95.). Az alapjog lényegében abszolút jellegű, azaz mivel önmaga is minősítés eredménye, ezért nem korlátozható. Mindazonáltal azonban a tisztességes eljáráshoz való jog egyes részelemei – ilyenként azonosította pl. a testület a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában a bírói indokoláshoz való jogot – tekintetében a korlátozhatóság szükségességének és arányosságának vizsgálata értelmezhető {17/2015. (VI. 15.) AB határozat, Indokolás [103]–[109]}.

- [22] Annak a jogkérdésnek a megítélése, hogy a Zrt. a Mötv. 16/A. §-a szerinti, a közfeladatot szerződés alapján ellátó gazdálkodó szervezetnek minősíthető-e, a Kkt. 9/D. §-a, valamint a 15/A–15/F. §-ok értelmében a Zrt. milyen típusú és tartalmú magatartásra jogosult és köteles a nyugvó közlekedést illetően, valamint annak értelmezése, hogy a polgári (büntető, közigazgatási, avagy munkaügyi) perekben hogyan alakul a bizonyítási teher kérdése, részben a bírói mérlegelés körében értékelendő körülmény, részben perjogi szakkérdésnek minősül. Ahogy az is, hogy a bíróság milyen bizonyítási eljárás lefolytatását ítéli szükségesnek a kereset megalapozottságának vizsgálata kapcsán és a bizonyítás eljárás eredményeként milyen tényállást állapít meg. Az alkotmányos kérdés akkor merül fel, ha a lefolytatott eljárás egészében és a per főtárgyához képest nem volt kiegyensúlyozottnak, összességében „fair”-nek minősíthető.
- [23] A jelen ügy kapcsán nem merült fel olyan, a bírói döntés érdemére is kiható, azt befolyásoló, és az eljárás egészére kiható sérelmes helyzet, amely megkérdőjelezte volna akár az elsőfokú, akár a fellebbviteli fórum előtti peres eljárás kiegyensúlyozottságát, az Indítványozó felvetéseinek válasz nélküli elutasítását. Az indítványban felvetetteket az eljáró bíróságok ítéleteikben megválaszolták. Az indítványozó olyan körülményre nem hivatkozott, amely a tisztességes eljáráshoz való jog alkotmányos értelmezésének tartományában akár a bírói döntés érdemét befolyásolta volna, akár alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként az Alkotmánybíróság előtti eljárás tárgyává válhatott volna.
- [24] A kifejtettekre tekintettel az indítvány az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésére és XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapított elemeire nézve tartalmi oldalról nem volt befogadható.
- [25] 2.2.3. Végül az Indítványozó az ítéletek kapcsán az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jogát sérelmezte. Ebben a körben arra hivatkozott, hogy a bíróságok ítéleteikben – megfelelő bizonyítékok hiányában, tehát jogosulatlanul – kötelezték a kereset szerinti „brutális” (lásd az indítványt!) tőke és pótdíj összegek, valamint az első és másodfokú bírósági eljárásban felmerült költségek (perköltség és az államnak járó illetékek) megfizetésére.
- [26] A jelen végzés 2.2.2. pontjában tett azon megállapítás, amely szerint – szemben az indítványban foglaltakkal – az Alkotmánybíróság nem kíván alaptörvény-ellenesen az általános hatáskörű bírósági rendszerbe belépve negyedfokú, illetve a Kúria helyébe

lépve felülvizsgálati bírósággá válni, a jelen esetben is érvényes. Ezért annak vizsgálata, hogy az Indítványozót törvényesen vagy törvénytelenül marasztalták-e a bíróságok, avagy a marasztás összecszerűségének megállapítása törvényes volt-e, az Alkotmánybíróság előtt folyó eljárásnak nem lehetnek a tárgyai.

- [27] A perköltségben való marasztalás kapcsán hangsúlyozandó, hogy az alkotmányos és a polgári tulajdonvédelem két önálló megközelítést jelent, az alkotmányos tulajdonvédelem nem azonosítható az absztrakt polgári jogi védelemmel. Ezért ahogy arra a 3120/2017. (V. 30.) AB határozat rámutatott – és a 3276/2017. (X. 19.) AB végzés, az Indokolás [28] pontjában azt megerősítette –, nem vonható az alkotmányos tulajdonvédelem alá az az eset, ha az indítványozó bírósági határozatok eredményeként pervesztes lett és ezzel összefüggésben vagyronvesztést szenvedett el (Indokolás [40]).
- [28] A kifejtettek értelmében az Alkotmánybíróság ebben a tekintetben sem tudott alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet azonosítani.
- [29] Mindezen indokok alapján arra a következtetésre kellett jutni, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására részben az Abtv. 27. § a) pontja, az 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjai szerinti formai, részben az Abtv. 29. §-ában megfogalmazott tartalmi feltételek teljesítésének hiányában nem volt lehetőség. Ezért azt az Abtv. 56. § (1) – (3) bekezdései alapján, figyelemmel az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjaiban foglaltakra is vissza kellett utasítani.
- [30] Az Indítványozó alkotmányjogi panaszában az Abtv. 53. § (4) bekezdésére hivatkozással kérte a támadott bírói döntések végrehajtásának az alkotmánybírósági eljárás befejezéséig történő felfüggesztését. Mivel az Abtv. hivatkozott rendelkezése a végrehajtás felfüggesztését az alapügyben eljáró bíró számára teszi lehetővé, ezért az Alkotmánybíróság ebben a kérdésben nem dönthetett. Mivel az Abtv. 61. § (1) bekezdése alapján ilyen tartalmú felhívás kibocsátására kivételesen van lehetőség, ezért a jelen ügyben arra hivatalból pedig nem látott indokot.

Budapest, 2017. november 21.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

